

УДК 304:004:311.4:316.7
JEL A13, C4, C13, C81, I0, O15

ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Світлана Прийма

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18,
e-mail: svitlana.pryima@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-8483-5368*

Анотація. У статті проаналізовано методіку розрахунку узагальненого індексу соціокультурного потенціалу, запропоновано результати власних розрахунків комплексного показника соціокультурного потенціалу у регіонах України за 2013–2022 рр., а також розраховано значення базового інтегрального темпового індексу розвитку та ланцюгових інтегральних темпових індексів соціокультурного розвитку у регіонах України у 2014–2022 рр. використовуючи методи багатовимірного статистичного аналізу.

Порівняльний аналіз темпів розвитку дозволив визначити, в яких регіонах соціокультурні процеси розвиваються швидше, а в яких повільніше. Війна з Росією та економічна нестабільність суттєво вплинули на соціокультурний потенціал регіонів, зокрема на східні та південні області України. Регіони, які знаходяться далі від зони активних бойових дій, демонструють або стабільність, або невелике зростання соціокультурного потенціалу.

Отримані результати можуть слугувати базою для розробки стратегій відновлення соціокультурного потенціалу.

Ключові слова: соціокультурний потенціал, регіональний розвиток, тенденції розвитку, комплексний показник, базовий інтегральний темповий індекс, ланцюговий інтегральний темповий індекс, статистичні показники.

Постановка проблеми. Дослідження соціокультурного потенціалу є важливим для сталого розвитку суспільства та регіонів. Соціокультурний потенціал є комплексним показником, що відображає можливості та ресурси регіону в соціальній та культурній сферах. Суспільство постійно змінюється, а розуміння соціокультурного потенціалу і його оцінка допомагає визначити сильні та слабкі сторони регіонів, сприяє підвищенню якості життя мешканців, допомагає зберегти та розвивати культурну спадщину, що є важливим для ідентичності та розвитку суспільства. Враховуючи сучасний стан війни, економічної нестабільності та соціальної напруги, стає необхідним проводити аналіз соціокультурних факторів, що допоможе виявити ключові ресурси та можливості для підтримки соціальної згуртованості, збереження культурної спадщини та стимулювання інновацій. Важливість такого підходу полягає у здатності адаптувати стратегії розвитку

до специфічних умов та потреб кожного регіону, забезпечуючи його стійкість та розвиток в сучасних умовах. Корисним для цього будуть результати наукових досліджень стану та динаміки рівня розвитку цього потенціалу у ретроспективі.

Постановка завдання. Метою статті є оцінка соціокультурного потенціалу, інтенсивності його розвитку та порівняльний аналіз швидкості змін у регіонах України. Таке дослідження дасть змогу визначити рівень розвитку та можливості соціальних і культурних ресурсів, які сприяють збалансованому розвитку регіону, вивчити успішні приклади регіонів з високим соціокультурним потенціалом та їх методи розвитку для адаптації найкращих практик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські науковці досліджували питання управління, формування та використання соціального, культурного та соціокультурного потенціалу і капіталу, а також процеси їхнього розвитку. Сушко А.І. в [1] аналізує особливості політичної культури українського суспільства та можливості соціокультурного підходу. Бей Г.В. [3] розглядає соціокультурний вплив на формування та розвиток трудового потенціалу України. Приймак В.І. [2] досліджують напрями підвищення ефективності формування та розвитку соціокультурного потенціалу в системі економічного зростання України, розглянуто ключові чинники, що впливають на соціокультурний розвиток. Автори колективної монографії [5] за ред. О.М. Балакіревої пропонують теоретичну інтерпретацію поняття «соціокультурного» в контексті ринку праці, визначають ключові соціокультурні чинники його розвитку, досліджують трансформацію соціальних норм та ставлення до праці, соціокультурні аспекти міграційних процесів, вплив освіти, соціальне відторгнення та соціокультурний потенціал громадянського суспільства. У статті Голубева О.В. [6] наголошено на складності соціальних проблем, з якими стикається суспільство, і на особливостях підходів до їх вирішення. Підкреслено важливість оцінювання потенціалу розвитку соціального підприємництва за допомогою структурованих показників, пов'язаних із соціальним станом. Доведено, що виявлення та оцінка потенціалу соціального підприємництва в умовах економічних трансформацій може задовольнити соціальні потреби вразливих верств населення.

Соціокультурний потенціал глобальних інформаційних мереж був розглянутий у докторській дисертації Ягодзінського С.М. [7]. Шедяков В.Є. у [8] аналізує потенціал соціокультурної тканини суспільства з точки зору історичної динаміки, досліджується її роль у забезпеченні стабільного економічного зростання та перетворення в соціокультурний капітал.

Втім, огляд та аналіз вищезазначених та інших літературних джерел, що містять результати наукових досліджень з даної тематики, підкреслюють необхідність вивчення динаміки соціокультурного потенціалу в Україні та її регіонах, що обумовлює актуальність представлених у цій статті результатів виконаної роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як видно з огляду джерел, соціокультурний потенціал охоплює різні фактори, які взаємодіють і впливають на суспільство та культуру. Серед них можна відзначити: економічний розвиток, освіту та науку, соціальну стабільність, технологічний прогрес та інновації, міжкультурну взаємодію, тощо.

Високий рівень економічного розвитку надає розширення можливостей для культурного вираження та споживання. Якісна освіта та наукові досягнення сприяють розвитку культурного середовища. Стабільність суспільства дає змогу розвитку культури та мистецтва. Технологічний розвиток впливає на спосіб споживання культурних продуктів та взаємодію між людьми. Взаємодія між різними культурами сприяє розширенню соціокультурного потенціалу.

Основні складові соціокультурного потенціалу представлено на рис. 1.

Людські ресурси	<ul style="list-style-type: none">•Освіта: рівень освіти, професійні навички та кваліфікація населення.•Креативний потенціал: здатність населення до інновацій, творчої діяльності.•Здоров'я та добробут: стан здоров'я, рівень добробуту та соціальної захищеності мешканців.
Соціальні ресурси	<ul style="list-style-type: none">•Соціальні інституції: наявність та ефективність роботи освітніх, медичних, соціальних та культурних установ.•Громадські організації та активність: рівень розвитку громадських організацій, участь населення в громадському житті та волонтерській діяльності.•Соціальна згуртованість: рівень довіри та співпраці між мешканцями, наявність соціальних мереж підтримки.
Культурні ресурси	<ul style="list-style-type: none">•Культурна спадщина: архітектурні пам'ятки, історичні місця, музеї, бібліотеки, архіви, тощо.•Культурні практики та традиції: місцеві звичаї, обряди, фольклор, мова, мистецькі традиції.•Культурні заходи та інфраструктура: фестивалі, концерти, театральні постановки, культурні центри.
Інформаційні ресурси	<ul style="list-style-type: none">•Доступ до інформації: наявність та доступність до інформаційних ресурсів, таких як бібліотеки, медіа, інтернет.•Інформаційні технології: рівень впровадження та використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
Економічні ресурси	<ul style="list-style-type: none">•Фінансування культури: обсяг інвестицій в культурну та соціальну сфери, фінансова підтримка культурних проєктів.•Розвиток креативної економіки: підприємства, стартапи та проєкти у сфері культури, туризму, розваг.
Природні та екологічні ресурси	<ul style="list-style-type: none">•Природні ландшафти: парки, заповідники, природні пам'ятки, що мають культурну цінність.•Екологічна ситуація: стан навколишнього середовища та його вплив на життя та культуру мешканців.

Рис. 1. Основні складові соціокультурного потенціалу

Розроблено автором на основі [2, 4, 5, 6, 9]

Щоб оцінити та порівняти рівень соціокультурного розвитку різних регіонів, використовують комплексний інтегральний показник, який є багатокомпонентним інструментом. Він включає різні аспекти соціального та культурного життя, враховуючи перелічені вище складові соціокультурного потенціалу.

Такий підхід застосовувався в наукових статтях [10–17,19,20], де дослідники використовували його у своїх галузях.

Як зазначалося раніше, для всебічної характеристики соціокультурного потенціалу (СКП) у регіоні необхідно використовувати низку основних чинників, які запропоновано вище. Але впродовж останніх років в Україні стало неможливим зібрати повні статистичні дані щодо всіх аспектів, які впливають на формування соціокультурного потенціалу, через війну з Росією. Це значно ускладнює аналіз і розробку ефективних стратегій розвитку, оскільки відсутність актуальних даних обмежує можливість оцінити реальний стан та динаміку соціокультурних процесів. Тому для нашого дослідження ми обрали ті показники, щодо яких є інформація у статистичних збірниках для регіонів України з 2013–2022 роки [20]. А саме: середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників (грн), Університети, академії, інститути за регіонами (у них студентів, тис); кількість осіб, випущених закладами професійної (професійно-технічної) освіти за регіонами (тис); кількість лікарів усіх спеціальностей (на кінець року, осіб), кількість середнього медичного персоналу (на кінець року; осіб), кількість виявлених злочинів (випадків), будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (дорослих, дітей і молоді) за регіонами (у них місць); дитячо-юнацькі спортивні школи (у них дітей).

Нормування даних для дослідження здійснено згідно з формулами:

$$y_{ij}^t = (x_{ij}^t - x_{imin}) / (x_{imax} - y_{imin}) \quad (1)$$

$$y_{ij}^t = (x_{imax} - x_{ij}^t) / (x_{imax} - y_{imin}) \quad (2)$$

де x_{ij}^t – величина j -го первинного показника для i -го регіону за t -й період часу, $i = \overline{1, n}$, $j = \overline{1, m}$, n – обсяг статистичних даних, m – кількість показників, x_{imax} та x_{imin} – максимальне та мінімальне значення показника за сукупністю регіонів. Якщо показник є стимулятором, застосовується формула (1), якщо дестимулятором – формула (2).

Для спрощення аналізу припустимо, що всі показники мають рівнозначну вагу, тому комплексний інтегральний показник c_i^t обчислюють за формулою:

$$c_i^t = \sum_{j=1}^m y_{ij}^t \quad (3)$$

Результати розрахунків розміщено у таблиці 1.

Таблиця 1

Значення комплексного показника соціокультурного розвитку у регіонах України за 2013-2022 рр.

Назва регіону	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
i	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Вінницька	0,3	1,5	1,5	1,6	2,2	2,7	3,1	3,4	3,9	3,9
Волинська	-0,7	0,5	0,6	0,7	1,2	1,7	2,0	2,2	2,8	2,9
Дніпропетровська	2,4	3,6	2,9	3,7	4,2	4,6	5,1	5,4	5,7	5,9

Закінчення табл. 1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Донецька	3,4	1,0	1,6	2,0	2,6	3,2	3,8	4,0	4,7	3,6
Житомирська	-0,3	1,0	1,0	1,1	1,7	2,1	2,4	2,7	3,3	3,4
Закарпатська	-0,6	0,6	0,7	1,0	1,5	2,2	2,3	2,6	3,1	3,0
Запорізька	0,4	1,6	1,4	1,7	2,4	3,0	3,6	3,8	4,4	3,8
Івано-Франківська	0,0	1,2	1,3	1,5	2,0	2,4	2,7	3,0	3,6	3,5
Київська	0,3	1,4	1,5	1,7	2,3	3,0	3,5	3,8	4,3	4,3
Кіровоградська	-0,8	0,4	0,5	0,6	1,2	1,6	2,0	2,3	2,7	2,9
Луганська	0,9	-0,2	0,1	0,5	0,8	1,3	1,7	2,1	2,7	2,0
Львівська	1,7	2,8	2,6	2,8	3,4	3,8	3,9	4,3	4,8	5,0
Миколаївська	-0,4	0,9	0,9	1,2	1,7	2,0	2,5	3,0	3,7	3,7
Одеська	0,8	2,1	2,1	2,3	2,7	3,1	12,5	3,8	4,1	4,3
Полтавська	0,1	1,2	1,2	1,5	2,0	2,6	3,0	3,3	3,9	4,0
Рівненська	-0,2	0,9	1,0	1,2	1,6	2,1	2,5	3,5	3,5	3,8
Сумська	-0,2	0,8	0,9	1,1	1,7	2,1	2,4	2,7	3,3	3,3
Тернопільська	-0,6	0,6	0,7	0,9	1,3	1,7	2,1	2,3	2,9	3,0
Харківська	2,0	3,1	2,9	3,0	3,7	4,1	4,5	4,7	4,9	4,0
Херсонська	-0,8	0,4	0,5	0,7	1,2	1,6	1,9	2,2	2,8	2,0
Хмельницька	0,1	1,2	1,3	1,4	1,9	2,3	2,6	3,0	3,7	3,8
Черкаська	-0,4	0,8	0,9	1,1	1,6	2,0	2,4	2,7	3,3	3,5
Чернівецька	-0,7	0,5	0,6	0,8	1,3	1,7	2,0	2,2	2,8	2,8
Чернігівська	-0,6	0,6	0,7	0,9	1,3	1,7	2,0	2,2	3,0	3,0
Київ	3,1	4,1	4,1	4,5	5,4	6,1	6,9	8,4	7,4	8,4

Отримані результати розрахунків комплексного показника соціокультурного розвитку за регіонами України показують різноманітну динаміку. Вінницька область демонструє стабільне зростання, починаючи з 2014 року, з показником, що виріс з 0,3 у 2013 році до 3,9 у 2022 році. Волинська область також показала поступове зростання з -0,7 у 2013 році до 2,9 у 2022 році. Дніпропетровська область має стабільно високі показники з різким зростанням у 2021 році (5,7) та подальшим зростанням до 5,9 у 2022 році. Донецька область зазнала значного падіння після 2013 року, що може бути пов'язано з впливом військових дій. Житомирська область має стабільне, хоча й помірне зростання, досягнувши 3,4 у 2022 році. Закарпатська область показала зростання з -0,6 у 2013 році до 3,0 у 2022 році. Запорізька область після стабільного зростання досягла піку у 2021 році (4,4), після чого знизилася до 3,8 у 2022 році. Івано-Франківська область демонструє постійне зростання, досягнувши 3,5 у 2022 році. Київська область показала стабільне зростання з 0,3 у 2013 році до 4,3 у 2022 році. Кіровоградська область демонструє стабільне зростання, досягнувши 2,9 у 2022 році. Луганська область показала значне зниження з 0,9 у 2013 році до -0,2 у 2014 році, що також може бути пов'язано з військовими діями. Львівська область демонструє стабільне зростання з 1,7 у 2013 році до 5,0 у 2022 році. Миколаївська область має стабільне зростання, досягнувши 3,7 у 2022 році. Одеська область показала значне зростання, досягнувши піку у 2019

році (12,5), з подальшим зниженням до 4,3 у 2022 році. Полтавська область демонструє стабільне зростання, досягнувши 4,0 у 2022 році. Рівненська область має стабільне зростання з 0,9 у 2014 році до 3,8 у 2022 році. Сумська область показала стабільне зростання, досягнувши 3,3 у 2022 році. Тернопільська область демонструє стабільне зростання, досягнувши 3,0 у 2022 році. Харківська область показала зростання з 2,0 у 2013 році до 4,0 у 2022 році. Херсонська область зазнала значних коливань, знизившись з 0,4 у 2014 році до 2,0 у 2022 році. Хмельницька область має стабільне зростання з 1,2 у 2014 році до 3,8 у 2022 році. Черкаська область демонструє стабільне зростання, досягнувши 3,5 у 2022 році. Чернівецька область показала зростання з 0,5 у 2014 році до 2,8 у 2022 році. Чернігівська область має стабільне зростання з 0,6 у 2014 році до 3,0 у 2022 році. Київ показав значне зростання з 3,1 у 2013 році до 8,4 у 2022 році.

Загалом, дані свідчать про позитивну динаміку соціокультурного розвитку більшості регіонів України за досліджуваний період, хоча деякі області, особливо ті, що зазнали впливу військових дій, показали значне зниження показників.

На основі розрахованого показника ми визначили як змінився стан соціокультурних процесів у досліджуваних областях, проте важливо також дослідити інтенсивність розвитку СКП в Україні та її регіонах. Для цього розраховують інтегральний темповий індекс. Його величина відображатиме інтенсивність розвитку досліджуваних процесів за певний період часу (рік) у порівнянні з іншим періодом часу (роком).

Першим етапом цього алгоритму є розрахунок первинних індексів темпів розвитку соціально-економічних процесів за формулою:

$$z_{ij}^{kt} = (x_{ij}^t / x_{ij}^k)^p, \quad (4)$$

де z_{ij}^{kt} – первинний індекс темпів розвитку СКП i -го регіону в t -му періоді часу (році) щодо k -го періоду часу, визначений за j -м первинним показником;

Якщо j -й первинний показник є стимулятором, то в формулі (4) $p = 1$, а якщо дестимулятором, то $p = -1$. Для розрахунку базових первинних індексів темпів розвитку досліджуваних процесів у формулі (1) замість k підставляємо нуль, а ланцюгових – $(k - 1)$.

На підставі знайдених величин обчислюємо ланцюгові чи базові інтегральні темпові індекси розвитку СКП за формулою

$$l_i^{kt} = (\prod_{j=1}^m (1 + l_{ij}^{kt})^\alpha)^{1/\alpha} - 1 \quad (5)$$

де l_i^{kt} – інтегральний темповий індекс розвитку СКП i -го регіону в t -му періоді до k -го періоду; l_j^k – первинний індекс темпів розвитку СКП i -го регіону в t -му періоді щодо k -го періоду, визначений за j -ю ознакою; α_j – коефіцієнт пріоритетності j -ї ознаки;

$$\alpha = \sum_{j=1}^J \alpha_j.$$

Значення розрахованого базового інтегрального темпового індексу розвитку СКП у 2022 р., порівняно з 2014 роком показано на рис. 2.

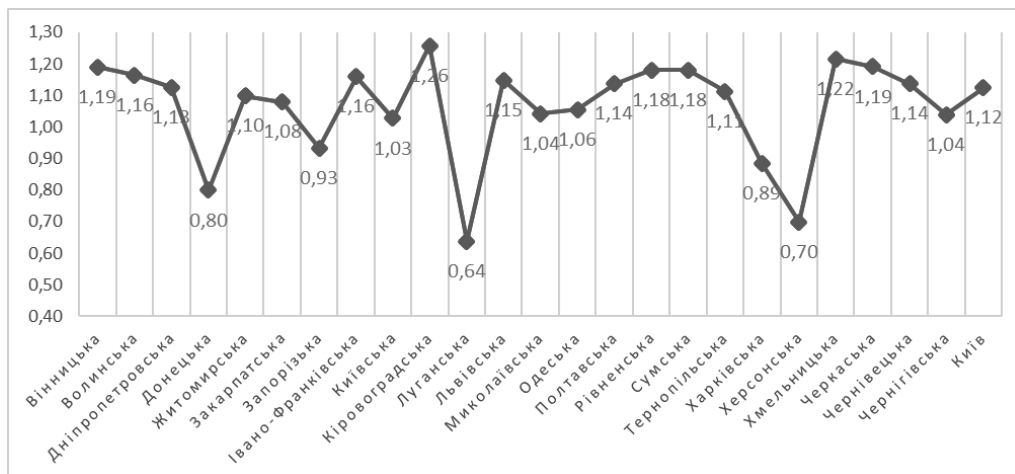

Рис. 2. Базовий інтегральний темповий індекс розвитку у 2022 р., порівняно з 2014 роком

Найбільше зниження соціокультурного потенціалу спостерігається у Луганській (0,64), Херсонській (0,70), та Донецькій (0,80) областях, що може бути наслідком інтенсивних бойових дій та нестабільної ситуації в цих регіонах.

Помірне зниження спостерігається у Харківській (0,89) та Запорізькій (0,93) областях, які також зазнали впливу військових дій.

Незначне зростання або стабільність соціокультурного потенціалу відзначено в інших регіонах, де значення варіюються від 1,03 до 1,26. Найбільше зростання відбулося в Кіровоградській області (1,26), що вказує на відносно позитивну динаміку розвитку.

Розраховані значення ланцюгових інтегральних темпових індексів соціокультурного розвитку у регіонах України у 2014–2022 рр. представлені у таблиці 2.

З таблиці 2 видно, що у 2014 році найгірші значення показника мали Луганська (0,45) та Донецька (0,5) області; найкращий показник був в Одеській області (1,01). У 2015 році найнижчі показники були у Дніпропетровській області (0,82), а найкращі – в Луганській області (1,12). У 2016 році найвище значення СКП зафіксовано в Дніпропетровській області (2,26), інші області демонстрували стабільне зростання. У 2017 році лідером за розвитком СКП стала Харківська область (1,08), а найнижчим значення було в Тернопільській області (0,99). У 2018 році найвищий показник був у Харківській області (1,08). У 2019 році лідером стала Закарпатська область (1,09), а найменший розвиток спостерігався в місті Києві (0,99). У 2020 році найкращий рівень розвитку СКП був у Закарпатській області (1,05), а найгірша ситуація – в Одеській області (0,83). У 2021 році загалом спостерігалось зниження показника, що можна пояснити пандемією COVID-19. Найвищий показник був у Чернігівській області (1,13),

а найменший – у Києві (0,89). У 2022 році рівень СКП продовжував знижуватися. Найвищий показник був у Києві (1,13), а найменші – в Луганській (0,43), Херсонській (0,55) та Донецькій (0,59) областях.

Таблиця 2

Значення ланцюгових інтегральних темпових індексів соціокультурного розвитку у регіонах України у 2014–2022 рр.

Назва регіону	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Динаміка СКП
Вінницька	0,98	1,00	1,01	1,06	1,03	1,01	1,04	0,95	1,01	
Волинська	0,98	0,97	1,00	1,04	1,03	0,99	1,02	1,00	1,08	
Дніпропетровська	0,98	0,82	2,26	1,04	1,00	1,02	1,01	0,96	1,04	
Донецька	0,50	1,06	1,10	1,05	1,04	1,02	1,00	1,00	0,59	
Житомирська	0,97	0,97	0,99	1,04	1,02	0,99	1,04	0,99	0,99	
Закарпатська	0,95	1,00	1,03	1,03	1,09	0,92	1,02	0,97	0,97	
Запорізька	0,98	0,92	1,06	1,07	1,04	1,03	0,98	1,00	0,76	
Івано-Франківська	0,98	0,99	0,99	1,04	1,03	0,98	1,04	0,99	1,05	
Київська	0,96	0,97	1,01	1,04	1,05	1,02	0,99	0,94	0,97	
Кіровоградська	0,93	1,00	0,99	1,05	1,02	1,04	1,05	0,96	1,08	
Луганська	0,45	1,12	1,01	1,05	1,04	1,01	1,02	0,96	0,43	
Львівська	0,97	0,95	1,02	1,06	1,01	0,97	1,04	0,99	1,05	
Миколаївська	0,98	0,96	1,04	1,01	1,00	1,01	1,01	0,99	0,97	
Одеська	1,01	0,97	1,00	1,02	1,01	1,81	0,83	0,96	1,01	
Полтавська	0,97	0,96	1,02	1,04	1,02	1,01	1,01	0,99	1,03	
Рівненська	0,95	0,98	1,00	1,03	1,03	1,01	1,02	0,94	1,09	
Сумська	0,89	1,08	1,01	1,05	1,02	0,99	0,96	1,01	0,99	
Тернопільська	0,94	0,98	1,02	0,99	1,03	1,00	0,98	0,99	1,07	
Харківська	0,97	0,96	0,99	1,08	1,01	1,02	0,99	0,96	0,83	
Херсонська	0,98	0,99	1,02	1,03	1,03	0,99	1,02	1,00	0,55	
Хмельницька	0,96	0,96	1,00	1,05	1,01	1,01	1,05	1,00	1,06	
Черкаська	0,98	0,98	1,01	1,03	1,04	1,01	1,03	0,99	1,05	
Чернівецька	0,95	1,00	1,04	1,02	1,02	1,00	1,00	0,96	1,03	
Чернігівська	0,96	0,95	1,01	1,04	1,01	1,00	0,93	1,13	0,95	
Київ	0,98	0,97	1,02	1,05	0,99	1,03	1,03	0,89	1,13	

Висновки та перспективи подальших досліджень. Оцінка соціокультурного потенціалу регіону є важливим завданням для розвитку та вдосконалення економічної, культурної та соціальної сфер. Такий аналіз дає змогу не лише зрозуміти поточний стан регіону, але й визначити напрями для покращення ситуації.

Порівняльний аналіз соціокультурного потенціалу між різними регіонами сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень та забезпеченню сталого розвитку регіонів, враховуючи їхні специфічні потреби та можливості. Оцінка інтенсивності розвитку соціокультурного потенціалу регіонів є важливим кроком до розуміння та використання можливостей соціальних та культурних ресурсів.

Військові дії та економічна нестабільність суттєво вплинули на соціокультурний потенціал східних та південних регіонів, таких як Донецька, Луганська, Херсонська області. Центральні та західні регіони демонструють відносно стабільне зростання або незначні коливання, що свідчить про їхню стійкість до зовнішніх факторів. Київ показує значне зростання у 2022 році, що може бути результатом централізованих зусиль щодо підтримки соціокультурного потенціалу.

Необхідно проводити подальші дослідження для розробки ефективних стратегій відновлення та розвитку соціокультурного потенціалу, зокрема для найбільш постраждалих регіонів.

Список використаних джерел

1. Сушко А. І. Соціокультурний підхід в дослідженні політичної культури. *Актуальні проблеми політики*. НУ «ОЮА» 2018. Вип. 61. С. 202–208.
2. Грицайко А. В., Приймак В. І., Голубник О. Р. Напрями підвищення ефективності формування та розвитку соціокультурного потенціалу в системі економічного зростання України. *Економіка і регіон* № 2 (89). 2023. С. 6–15.
3. Бей Г. В. Розвиток трудового потенціалу України в аспекті сучасних соціокультурних перетворень. *Економіка і організація управління*. № 3 (23) 2016. С. 117–124.
4. Гринів В. М. Оцінка потенціалу соціально-економічного розвитку регіонів. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. Том 6. № 4. С. 147–152.
5. Соціокультурні чинники розвитку українського ринку праці : кол. моногр. / за ред. О.М. Балакіревої ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2017. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/285.pdf>.
6. Голубев О. В. Оцінювання потенціалу розвитку соціального підприємництва в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління N3 (2022) URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_3_2022.
7. Ягодзінський С. М. Соціокультурний потенціал глобальних інформаційних мереж: дис... докт. філос. наук: 09.00.03. Київ, 2016. 402 с.
8. Шедяков В. Є. Соціокультурний капітал як елемент сталого економічного зростання. Моделювання та інформатизація соціально-економічного розвитку України : зб. наук. пр. Держ. Н.-д. ін-т інформатизації та модел. екон. Київ : ДНДІМЕ. № 2. С. 25–34.
9. Пасека С. Р., Семікіна М. В., Федунець А. Д. Модель оцінки соціально-трудоного потенціалу регіону в контексті обґрунтування стратегії модернізації економіки на засадах інноваційного розвитку URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55296796.pdf>.
10. Рудич А.І., Крутій Т.В. Індексний метод у соціально-економічному дослідженні URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/175.pdf>.
11. Кім Н. І. Узагальнений показник якості об'єктів кваліметрії різної природи. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2021. Вип. 1. С. 94–101.
12. Гринкевич С. С. Модель регулювання розвитку людського капіталу на основі таксономічного аналізу. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України* : зб. наук. пр. Львів, 2015. Вип. 1(111). С. 59–65.
13. Вдовиченко А. Розрахунок інтегрального індексу інноваційного розвитку економіки України. *Світ фінансів*. 3 (16). 2008. С. 154–161.
14. Мульська О. П. Формування інтегрального індексу добробуту дитини в Україні. *Регіональна економіка*. 2012. №4. С. 136–144.
15. Харазішвілі Ю. М., Ляшенко В. І. Проблеми оцінки та інтегральні індекси сталого розвитку промисловості України з позицій економічної безпеки. *Економіка України*. 2017. 2 (663). С. 3–23.
16. Назарова Г. В., Лобазов С. М. Удосконалення методики розрахунку інтегрального індексу кадрової безпеки підприємства. *Економіка: Реалії часу*. №1(17). 2015. С.134–139.
17. Волощук Р. В. Підходи до нормування економічних показників. *Індуктивне моделювання складних систем*. 2009. С. 17–25.
18. Сенишин О., Урба С. Використання методики таксономічного аналізу оцінки органічного потенціалу України у системі органічного виробництва європейській країн. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2021. Вип. 45. С. 3–18.

19. Pelekh O., Bohdan Yuskiv B. Methods of structural changes analysis in the national economy. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2021. Вип. 61. С. 111–121.
20. Комплексні статистичні публікації URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm.

References

1. Sushko A. I. (2018) Sotsiokulturnyi pidkhid v doslidzhenni politychnoi kultury. *Aktualni problemy polityky*. NU «OlUA» Vyp. 61. pp. 202–208. [in Ukrainian].
2. Hrytsaiko A. V., Pryimak V. I., Holubnyk O. R. (2023) Napriamy pidvyshchennia efektyvnosti formuvannia ta rozvytku sotsiokulturnoho potentsialu v systemi ekonomichnoho zrostantia Ukrainy. *Ekonomika i rehion*. # 2 (89). pp.6-15. [in Ukrainian].
3. Bei H. V. (2016) Rozvytok trudovoho potentsialu Ukrainy v aspekti suchasnykh sotsiokulturnykh peretvoren. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia* # 3 (23) pp. 117–124. [in Ukrainian].
4. Hryniv V. M. (2021) Otsinka potentsialu sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. Tom 6. # 4. pp. 147–152. [in Ukrainian].
5. Sotsiokulturni chynnyky rozvytku ukrainskoho rynku pratsi : kol. monohr. / za red. O.M. Balakirievoi ; NAN Ukrainy, DU «In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy». K., 2017. 264 s. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/285.pdf>.
6. Holubiev O.V. (2022) Otsiniuvannia potentsialu rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini. *Problemy suchasnykh transformatsii*. Seriia: ekonomika ta upravlinnia N3 URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_3_2022.
7. Yahodzynskiy S. M. (2016) Sotsiokulturnyi potentsial hlobalnykh informatsiinykh merezh: dys... dokt. filos. nauk: 09.00.03. Kyiv. 402 p. [in Ukrainian].
8. Shediakov V. Ye. Sotsiokulturnyi kapital yak element staloho ekonomichnoho zrostantia. *Modeliuvannia ta informatyzatsiia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* : zb. nauk. pr. Derzh. N.-d. in-t informatyzatsii ta model. ekon. Kyiv : DNDIIME. 2016. # 2. pp. 25–34. [in Ukrainian].
9. Pasiaka S. R., Semykina M. V., Fedunets A. D. Model otsinky sotsialno-trudovoho potentsialu rehionu v konteksti obhruntuvannia stratehii modernizatsii ekonomiky na zasadakh innovatsiinoho rozvytku URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55296796.pdf>.
10. Rudych A. I., Krutii T.V (2017) Indeksnyi metod u sotsialno-ekonomichnomu doslidzhenni URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/175.pdf>.
11. Kim N. I. (2021) Uzahalnenyi pokaznyk yakosti ob'ektiv kvalimetrii riznoi pryrody. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomia*. Vyp. 1. pp. 94–101. [in Ukrainian].
12. Hrynkevych S. S. (2015) Model rehuliuвання rozvytku liudskoho kapitalu na osnovi taksonomichnoho analizu. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy* : zb. nauk. pr. Lviv. Vyp. 1(111). pp. 59–65. [in Ukrainian].
13. Vdovychenko A. (2008) Rozrakhunok intehralnogo indeksu innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy. *Svit finansiv*. Z 916). pp. 154–161. [in Ukrainian].
14. Mulska O. P. (2012) Formuvannia intehralnogo indeksu dobrobutu dytyny v Ukraini. *Rehionalna ekonomika*. #4. pp. 136–144. [in Ukrainian].
15. Kharazishvili Yu. M., Liashenko V. I. (2017) Problemy otsinky ta intehralni indeksy staloho rozvytku promyslovosti Ukrainy z pozytsii ekonomichnoi bezpeky. *Ekonomika Ukrainy*. 2 (663). pp. 3–23. [in Ukrainian].
16. Nazarova H. V. (2015) d.e.n., profesor S.M. Lobazov Udoskonalennia metodyky rozrakhunku intehralnogo indeksu kadrovoi bezpeky pidpriemstva. *ekonomika: Realii chasu* #1(17). pp. 134–139. [in Ukrainian].

17. Voloshchuk R.V. (2009) Pidkholdy do normuvannia ekonomichnykh pokaznykiv. *Indkutyvne modeliuvannia skladnykh system*. pp. 17–25. [in Ukrainian].
18. Senyshyn O., Urba S. (2021) Vykorystannja metodyky taksonomichnogho analizu ocinky orghanichnogho potencialu Ukrainy u systemi orghanichnogho vyrobnytva jevropejskyji krajini. *Formuvannja rynkovoji ekonomiky v Ukraini*. Vyp. 45. pp. 3–18. [in Ukrainian].
19. Pelekh O., Bohdan Yuskiv B. (2021) Methods of structural changes analysis in the national economy. *Visnyk Ljvivskogho universytetu. Serija ekonomichna*. Vypusk 61. pp. 111–121.
20. Kompleksni statystychni publikaciji URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm.

EVALUATION AND ANALYSIS OF THE SOCIOCULTURAL POTENTIAL OF UKRAINE'S REGIONS

Svitlana Pryima

*Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svobody Ave., Lviv, 79008,
e-mail: svitlana.pryima@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-8483-5368*

Abstract. The article presents a holistic approach to the analysis and evaluation of the socio-cultural potential of regions. The article analyzes the methodology for calculating the generalized index of socio-cultural potential, offers the results of its calculations of the comprehensive indicator of socio-cultural development in the regions of Ukraine for 2013–2022, and calculates the value of the basic integral pace index of development and chain integral pace indices of socio-cultural development in the regions of Ukraine in 2014–2022.

The use of the selected research methods made it possible to obtain more complete and reliable information about the intensity of the development of the socio-cultural potential of the regions of Ukraine in dynamics. The comparative analysis of development rates made it possible to determine which region's socio-cultural processes are developing faster and which regions are developing more slowly. The performed analysis helped identify development trends, problem regions, and effective development strategies based on the received data. These strategies will be aimed at solving specific problems, increasing the socio-cultural potential, and, as a result, improving the general socio-economic condition of the regions.

Due to the war with Russia, it turned out to be impossible to collect complete statistical data characterizing all aspects affecting the formation of socio-cultural potential. The research was carried out based on available data, which is available in the statistical collections for the regions of Ukraine for the period from 2013 to 2022.

The study showed that the war with Russia and economic instability significantly affected the socio-cultural potential of the regions, in particular, the eastern and southern regions of Ukraine. Regions that are further from the zone of active hostilities demonstrate either stability or a small increase in socio-cultural potential.

The obtained results can serve as a basis for the development of recovery strategies that consider the unique socio-cultural characteristics and needs of the local population to support and restore the socio-cultural potential, especially in the most affected regions.

Keywords: sociocultural potential, regional development, development trends, complex indicator, basic integral tempo index, chain integral tempo index, statistical indicators.

Стаття надійшла до редакції 11.03.2024

Прийнята до друку 25.04.2024